

STRUKTURUDVIKLING I DANSK SVINEPRODUKTION 2017

NOTAT NR. 1737

Der var 2.988 svinebedrifter primo 2017. Dette er en et fald på 11,7 % i forhold til året før og et større fald end set i mange år.

INSTITUTION: SEGES SVINEPRODUKTION
FORFATTER: MICHAEL GROES CHRISTIANSEN
UDGIVET: 20. DECEMBER 2017

Dyregruppe: Søer, Smågrise & slagtesvin
Fagområde: Erhvervsøkonomi

Sammendrag

Udviklingen mod færre og større bedrifter i Danmark fortsætter, så der primo 2017 var 2.988 svinebedrifter mod 3.383 svinebedrifter året før. I procent forsvandt der 11,7 % svinebedrifter i 2016 mod 6,7 % året før. Der var cirka 1.430 slagtesvinebedrifter og cirka 1.550 sobedrifter primo 2017 i Danmark. Antallet af bedrifter i Danmark forventes fortsat at falde frem mod 2026, hvor der forventes cirka 1.500 svinebedrifter. Historisk har halveringstid på svinebedrifter været cirka 10 år i Danmark og denne udvikling forventes at fortsætte. Udviklingen mod færre bedrifter er fortsat størst i soholdet. Der forventes cirka 680 bedrifter med søer og cirka 800 slagtesvinebedrifter i 2026.

Efter en periode med en lille strukturudvikling i periode 2013-2015 tog strukturudviklingen fart igen i 2016. Der er muligvis tale om, at strukturudviklingen har været sat lidt på hold i perioden 2013-2015, hvorfor den var noget hurtigere i 2016. I løbet af 2016 sås også en del konkurser. Dette var blandt andet eftervirkninger af et år 2015, hvor markedsprisen på smågrise var cirka 72 kr./30 kg's gris under fremstillingsprisen, som gennemsnitligt var på cirka 389 kr./30 kg's gris dette år.

En integreret bedrift havde i gennemsnit 565 årssøer, mens de specialiserede bedrifter havde 772 årssøer. De integrerede sobedrifter, som er defineret som mellem 3-100 % slagtesvineproduktion oven i soholdet, henter relativt ind på de mere specialiserede sobedrifter i forhold til søer. De specialiserede sobedrifter har nu kun 1,37 gange flere søer, end de integrerede.

Samtidig med at de integrerede sobedrifter øget soantallet, bliver de mindre integrerede. Der sås et fald fra 42,1 % fuldlinje slagtesvineproduktion til 39,7 % for denne type bedrifter. Det er meget tydeligt i multianalysen for integrerede bedrifter, at det er de mindre sohold, som beholder den største andel af deres smågrise selv som slagtesvin og får dem slagtet på et dansk slagteri. Bedriftsstørrelser mellem 1-249 søer leverer 84 % af muligt leverer slagtesvin mod kun cirka 22-28 % for bedriftsstørrelser over 999 søer.

I 2016 stod de specialiserede slagtesvinebedrifter, det vil sige dem, hvor CVR-nummeret ikke har nogle registrerede søer, for 60,6 % af alle leverede svin til slagtning på et dansk slagteri.

Selv for meget store slagtesvinebedrifter er den gennemsnitlige lokalitetsstørrelse cirka mellem 7.000-9.000 leverede slagtesvin om året pr. lokalitet. De største slagtesvinebedrifter, som har over 50.000 leverede svin om året, styrer i gennemsnit cirka 10 forskellige CHR-lokaliteter. De største integrerede sobedrifter og sobedrifter med flere end 1.499 søer har til sammenligning henholdsvis cirka fem lokaliteter og tre lokaliteter at holde styr på.

Baggrund

Siden 1982 har faldet i antal bedrifter med svin været markant, og der er ikke umiddelbart tegn på, at udviklingen mindskes, standser eller vender. Udviklingen betyder primært færre, større og mere specialiserede svinebedrifter. Produktionen koncentrerer sig på langt sigt hos få store landbrug. Diverse statistikker følger udviklingen i antal svinebedrifter, men en bedrift kan bestå af flere lokaliteter med svin. Udviklingen på lokalitetsniveau er også interessant at følge, fordi den kan give et hint om fremtidens svineproduktion i Danmark med hensyn til antal lokaliteter pr. bedrift og størrelsen af disse.

Baggrunden for dette notat er således også at lave et opslagsværk, som også følger udviklingen på lokalitetsniveau.

En udvikling mod en større årlig produktion på lokalitetsniveau er oftest nødvendig for at sænke produktionsomkostninger. Store lokaliteter med svin medfører større omkostningseffektivitet, bedre udnyttelse af teknologi og større innovationskraft. I sidste ende kan de være nødvendige for, at svineproducenterne kan bevare deres konkurrenceevne og have en tilfredsstillende indtjening. Udfordringerne med større lokaliteter er øgede miljøomkostninger, da lugt- og ammoniakudledning fra en lokalitet bliver mere koncentreret og i højere grad kan påvirke de nærmeste omgivelser. Der bliver stillet større relative krav til ammoniakreduktionen på store lokaliteter end på små. Færre, men større

svinelokaliteter i Danmark vil samlet set give en mindre, men mere lokalt koncentreret ammoniakemission fra svin på landsplan.

Materiale og metode

Det er formålet at beskrive svinebedrifternes udvikling frem til primo 2017. Strukturudvikling kan underopdeles i bedriftsspecialiseringsgrader og lokalitetsanalyser. Danmarks Statistik [1], CHR-registret [2] samt Svineflyttedatabasen [3] bruges som kilder suppleret med egne beregninger.

Notatet omfatter følgende analyser:

1. Udviklingen i bedrifter med svin siden 1982 [1, 2], suppleret med handler ifølge Danmarks Statistik
2. Udviklingen i bedrifternes specialiseringsgrad [2]
3. Analyse af søer pr. bedrift [2]
4. Leverede svin pr. bedrift 2009-2016 [2, 3]
5. Produktionsstørrelser for søer på lokalitetsniveau fra 2002-2016 [2]
6. Leverede svin pr. lokalitet fra 2009-2016 til danske slagterier opgjort via Svineflyttedatabasen [3]
7. Supplerende analyser.

Alle bedrifter, der på CVR-niveau har mindre end 5 dyrenheder (DE), er frasortet i bedriftsanalyserne baseret på CHR-registret. I gamle dage skulle der cirka 6.000 FEso/FESV til en 1 DE. Anylasen frasorterer dermed CVR-numre som skønnet bruger mindre end 30.000 foderenheder om året.

Antal grise pr. DE er ens alle årene. DE beregnes på CVR-niveau ud fra de summerede antal grise på stald det pågældende år ultimo efter følgende principper:

1. Søer, gylte og orner divideret med 4,3
2. Smågrise 7-30 ganges med 6,5 og divideres med 200
3. Svin over 30 kg undtagen søer, gylte og orner ganges med 4 og divideres med 36.

Udvikling i specialiseringsgrad er baseret på data fra CHR-registret samt. Alle lokaliteter er medtaget i første omgang men med maksimalt 1 registrering pr. lokalitet. Ved mere end 1 bruger pr. CHR-nummer, er det ejeren, som har flest DE, som bruges i fletning af data.

Bedriften kategoriseres efter følgende princip:

- En slagtesvinebedrift = ingen søer
- Integreret bedrift = en ratio mellem slagtesvin på stald og søer > 1
- Sobedrift = en ratio mellem slagtesvin på stald og søer ≤ 1 .

Sobedrifterne må således godt have egen produktion af polte og eventuelt en meget lille slagtesvineproduktion.

CHR-numre, som ophører i løbet af året, er med i bedriftsanalysen. Alle CHR-numre, som ikke er deciderede svinebesætninger, udelades fra analysen ifølge kategoriseringen i CHR-registret. Leverede svin opgøres via Svineflyttedatabasen og kædes sammen med CHR-databasen, og CVR-analysens kategorisering af bedrifter. Leverede svin pr. lokalitet er summeret, og der er taget højde for, at grisene kan leveres til flere slagtesteder samtidigt. I analyser, hvor flytteregisteret bruges, er alle bedrifter taget med.

Procentandelen af slagtesvin, som de integrerede bedrifter leverer af årets maksimale potentielle leverance, beregnes som

Leverede slagtesvin/årssø = (leverede svin fra integrerede bedrifter/årssøer i integrerede bedrifter) - 0,45 slagtesøer/årssø.

Fra landsgennemsnit beregnes årets antal slagtesvin/årssø ved nul frasal, minus et mindre polteudtag

Gns producerede slagtesvin det givne år/årssø - 0,3 grise i polte udtag/årssø).

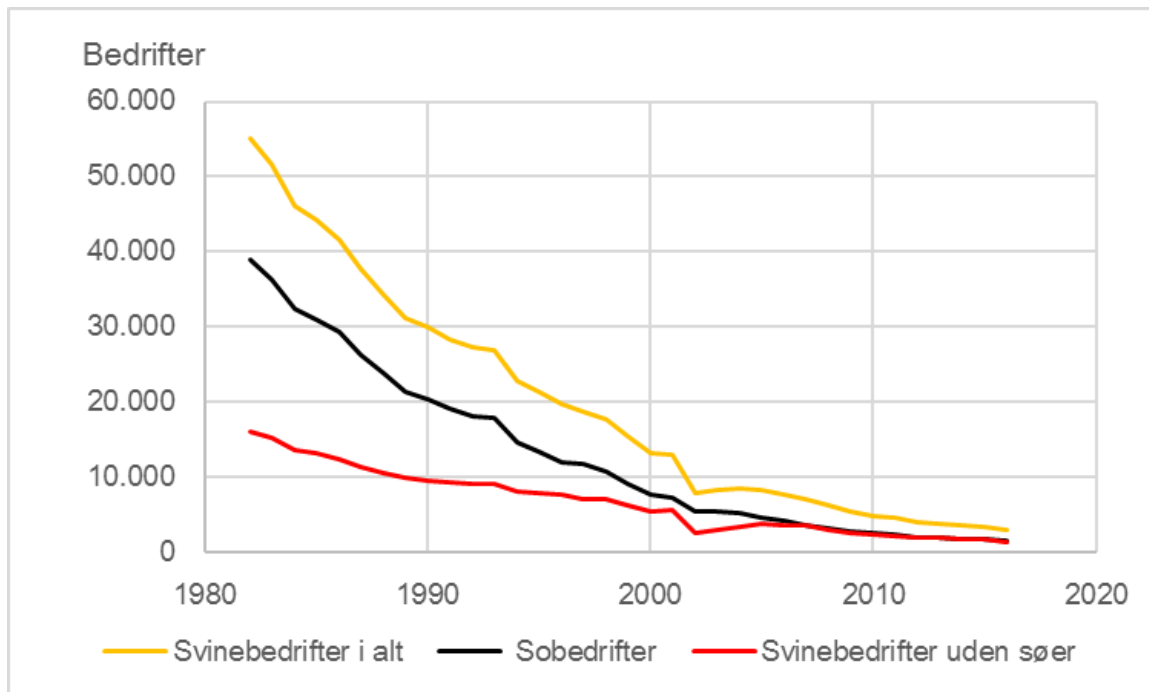
Maksimalt producerede slagtesvin/årssø er landsgennemsnit med hensyn til fravænnede grise/årssø det pågældende år korrigeret for døde efter fravænnning [4]. Det forudsættes i ovenstående beregning, at cirka 50 % af landets bedrifter laver deres polte selv.

I Multi-site-analysen bruges følgende inddeling:

- En smågriselokalitet er defineret som en lokalitet, hvor der ingen slagtninger er registreret og 0 søer i CHR-registret
- En slagtesvinelokalitet har 0 søer og 0 registrerede smågrise op til 30 kg på opgørelses tidspunktet og leverer slagtesvin til et af de større slagtesteder i Danmark i løbet af året
- En smågrise- og slagtesvinelokalitet har 0 søer, CHR-registreringer for både smågrise og slagtesvin, og leverer svin til et af de større slagtesteder i Danmark i løbet af året.

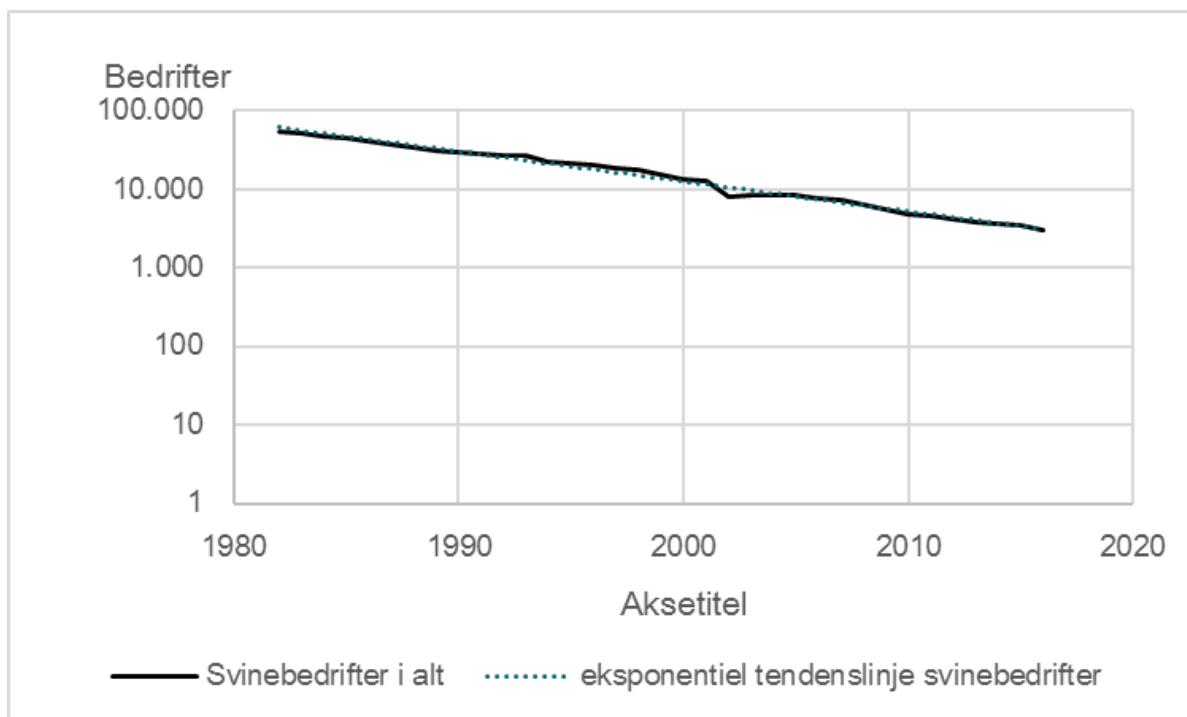
Resultater og diskussion

Udviklingen af svinebedrifter i Danmark er sammensat af DST HDYR 1 frem til 2001, hvorefter Videncenter for Svineproduktions definition af svinebedrifter, som beskrevet i metode, er anvendt. Dette giver et afbræk i tidsserien i 2002, som også ses på figur 1, med et større fald fra 2001 til 2002.

Figur 1. Udviklingen i svinebedrifter i Danmark fra 1982-2016. DST HDYR1 indtil 2001 samt egne beregninger

Som figur 2 viser, kan udviklingen i svinebedrifter i Danmark beskrives som en ret linje, hvis Y-aksen er logaritmisk. Den historiske udvikling kan beskrives som et rimeligt konstant årligt procentuelt fald i antal bedrifter i forhold til året før. Hvis den fremtidige udvikling ligner fortiden, kan et årligt procentuelt fald bruges til at lave en prognose over svinebedrifter i fremtiden via en eksponentialfunktion som fremskriver landets svinebedrifter med et årligt procentuelt fald.

Figur 2. Udviklingen i svinebedrifter i Danmark fra 1982-2016. Y-aksen er logaritmisk. DST, HDYR1 indtil 2001 samt egne beregninger

Udviklingen i bedrifternes specialiseringsgrad

Antallet af svinebedrifter i 2016 faldt fra 3.383 til 2.988 ifølge SEGES Svineproduktions metode. Cirka halvdelen af alle svinebedrifter er rene slagtesvinebedrifter. I tabel 1 ses, at antallet af bedrifter, som forsvinder i procent, ikke er helt ens år for år. Antal bedrifter faldt med 11,7 % fra 2015 til 2016. Det procentuelle fald lå cirka omkring 6 % i årene 2013-2015, så udviklingen løb stærkere i 2016 end årene før, hvor den måske også var under normalen.

Der er muligvis tale om, at strukturudviklingen har været sat lidt på hold i perioden 2013-2015, hvorfor den var noget hurtigere i 2016. I løbet af 2016 sås også en del konkurser. Dette var blandt andet eftervirkninger af et år 2015, hvor markedsprisen på smågrise var cirka 72 kr./30 kg's gris under fremstillingsprisen, som gennemsnitligt var på cirka 389 kr./30 kg's gris dette år.

Table 1. Udvikling i antal bedrifter, ophørte bedrifter inkluderet, hvis de var aktive primo. Kilde: CHR-database og egne beregninger

År/type	Slagtesvine- bedrifter	Integrerede bedrifter	Sobedrifter	Svinebedrifter i alt	Årlig ændring i svinebedrifter, %
2002	2.505	4.539	927	7.971	
2003	2.891	4.385	1.011	8.287	4,0
2004	3.315	4.144	1.055	8.514	2,7
2005	3.746	3.531	1.109	8.386	+1,5
2006	3.565	3.137	1.044	7.746	+7,6
2007	3.596	2.531	991	7.118	+8,1
2008	3.056	2.293	884	6.233	+12,4
2009	2.623	1.982	828	5.433	+12,8
2010	2.405	1.706	775	4.886	+10,1
2011	2.247	1.560	722	4.529	+7,3
2012	2.051	1.394	670	4.115	+9,1
2013	1.970	1.216	672	3.858	+6,2
2014	1.832	1.122	684	3.638	+5,7
2015	1.678	1.052	653	3.383	+6,7
2016	1.434	953	601	2.988	+11,7

Antallet af svinebedrifter faldt kraftigt i forbindelse med finanskrisen i 2008-2009, hvor der forsvandt cirka 12,5 % pr. år. Krisen var koblet samlet med dårlig økonomi i svinesektoren. Mange svinebedrifter ophørte med svin, men fortsatte i en vis udstrækning som landbrugsbedrifter.

Søer pr. bedriftstype

Søer pr. bedriftstype stiger fortsat. Der er cirka 570 søer i en sobedrift i 2016 og cirka 770 søer i de integrerede bedrifter. Denne nominelle forskel på cirka 200 søer er rimelig konstant i perioden 2002-2016. Forholdsmæssigt betyder dette, at integrerede bedrifter haler ind på sobedrifter, hvis ratio opgøres, hvor ratio er forholdet mellem søer i sobedrifter/søer i integrerede bedrifter.

Table 2. Søer pr. bedrift opdelt i type bedrift. Kilde DST HDYR 1 samt egne beregninger baseret på CHR-registret

År	Søer i 1.000 stk. ifølge DST	Integreret bedrift, gns. søer	Sobedrift, gns. søer	% af søer i integrerede bedrifter	% af søer i sobedrifter	Ratio søer sobedrifter/integreret
2002	1.131,5	181	333	72,7	27,3	1,83
2003	1.141,3	180	348	69,2	30,8	1,93
2004	1.143,8	181	373	65,6	34,4	2,06
2005	1.133,3	197	396	61,2	38,8	2,02
2006	1.123,0	220	413	61,6	38,4	1,88
2007	1.158,3	273	472	59,6	40,4	1,73
2008	1.074,8	287	471	61,3	38,7	1,64
2009	1.085,3	326	530	59,6	40,4	1,62
2010	1.078,0	365	589	57,7	42,3	1,61
2011	1.050,8	397	599	58,9	41,1	1,51
2012	1.029,3	426	651	57,6	42,4	1,53
2013	1.029,5	469	684	55,4	44,6	1,46
2014	1.031,5	492	701	53,5	46,5	1,42
2015	1.033,7	514	755	52,3	47,7	1,47
2016	1.002,8	565	772	53,7	46,6	1,37

Leverede svin i gennemsnit pr. bedriftstype

Procentandelen, som de rene slagtesvinebedrifter leverer af grise til danske slagterier, var 60,6 % hvilket var stort set uændret i forhold til året før. Der er en forventning om, at de integrerede bedrifter vil øge deres markedsandel af de samlede antal slagtninger de kommende år i Danmark. Indtil videre ses kun en stabilisering/svagt stigende andel af de integrerede bedrifters markedsandel af slagtninger i Danmark. De integrerede bedrifter leverede 37 % af landets slagtninger i 2016 mod 36,7 % af alle landets slagtninger i 2015. Andelen var 42,1 % i 2009. Sobedrifter ligger konstant på cirka 2-3 % af landets slagtninger. Denne andel er relativt konstant som følge af definitionen af denne type bedrift.

Table 3. Leverede svin i gennemsnit pr. bedriftstype. Procentandelen er baseret på de tre bedriftstypers samlede leverancer af svin det pågældende år

År	Slagtesvine- bedrifter Leverede svin/år	Integrerede bedrifter Leverede svin/år	So-bedrifter Leverede svin/år	% andel Slagtesvine- bedrifter Leverede svin/år	% andel Integrerede bedrifter Leverede svin/år	% andel Sobedrifter Leverede svin/år
2009	4.117	4.126	518	55,7	42,1	2,2
2010	4.890	4.684	581	58,2	39,6	2,2
2011	5.351	5.400	661	57,5	40,3	2,3
2012	5.568	5.437	595	58,9	39,1	2,1
2013	6.035	5.614	587	62,2	35,7	2,1
2014	6.529	6.026	714	62,3	35,2	2,5
2015	6.714	6.473	745	60,7	36,7	2,6
2016	7.598	6.928	729	60,6	37,0	2,4

Integrerede bedrifter slagtesvineproduktion

I 2016 beholdte de integrerede bedrifter i gennemsnit cirka 39,7 % af den potentielt mulige slagtesvineproduktion ved fuld-linje-produktion. I 2015 var andelen på 42,1 % ud af 100 % ved fuld-linje-produktion af slagtesvin. De integrerede bedrifter satser altså mere på flere søer og dermed større smågrise end en større grad af egen slagtesvineproduktion.

Table 4. Procentandel af producerede svin som integrerede bedrifter leverer til slagting

År	Leverede slagtesvin/årsso (1)	Potentielt maksimalt leverede slagtesvin/årsso (2)	% andel af leverede svin/årsso til slagteri i forhold til muligt producerede/årsso (1/2)
2009	12,21	25,33	48,2
2010	12,38	25,94	47,7
2011	13,15	26,63	49,4
2012	12,31	27,48	44,8
2013	11,52	27,81	41,4
2014	11,80	28,18	41,9
2015	12,14	28,87	42,1
2016	11,81	29,78	39,7

Analyse af søer pr. bedrift

I 2016 var der 134 bedrifter med flere end 1.499 søer. Bedrifter med mellem 500-749 søer voksede i antal indtil 2008. Siden 2008 har denne bedriftsstørrelse været i tilbagegang.

Tabel 5. Antal bedrifter med søer intervalopdelt. I henhold til CHR-oplysning ultimo

Interval søer/år	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1-249	3.348	2.768	2.307	1.664	1.379	1.084	795	681	541	426	353	330	267
250-499	1.150	1.090	1.050	948	854	767	698	642	578	505	470	438	383
500-749	429	464	475	527	541	527	529	497	487	467	438	432	395
750-999	131	143	157	177	179	180	192	186	175	195	199	183	190
1.000-1.249	84	98	111	119	121	130	128	126	134	122	122	126	117
1.249-1.499	26	34	28	31	32	49	60	60	59	67	67	71	68
>=1.500	31	43	53	56	71	73	79	90	90	106	116	125	134
I alt	5.199	4.640	4.181	3.522	3.177	2.810	2.481	2.282	2.064	1.888	1.765	1.705	1.554

I 2016 står cirka 27 % af landets søer på bedrifter med over 1.499 søer, gylte og orner ifølge CHR-registret. Cirka 9 % af landets sobedrifter har således over ¼ del af søerne. Tilbage i 2004 var det kun 5 %, som tabel 6 viser.

Tabel 6. Fordeling af landets søer, gylte og orner på bedriftsniveau ifølge CHR-registret ultimo det pågældende år, %

Interval søer/år	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1-249	23	20	17	13	11	9	7	6	5	4	4	3	3
250-499	32	30	29	27	25	23	21	20	19	16	16	14	13
500-749	21	22	22	25	26	26	27	26	26	25	24	24	22
750-999	9	10	10	12	12	13	13	13	13	15	15	14	15
1.000-1.249	8	9	10	10	11	12	12	12	13	12	12	13	12
1.249-1.499	3	4	3	3	4	5	7	7	7	8	8	9	8
>=1.500	5	6	8	9	12	12	14	16	16	19	22	24	27

Udviklingen i leverede svin pr. CVR-nummer

Antal leverede svin pr. bedrift stiger, som tabel 7 viser. Bedrifter, som leverer mellem 1-2.499 grise om året, er mere end halveret i perioden 2009-2016. Antallet af bedrifter, som leverer mere end 20.000 svin om året til slagtning, er vokset fra 49 til 153 fra 2009 til 2016.

Tabel 7. Antal bedrifter opdelt efter leverede svin pr. CVR-nummer. Flyttedatabase samt egne beregninger

Leverede svin/bedrift/år	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1-2.499	3.302	2.791	2.474	2.220	1.737	1.429	1.393	1.142
2.500-4.999	1.037	984	943	794	705	686	620	565
5.000-7.499	654	645	565	534	512	467	426	409
7.500-9.999	354	350	381	361	358	307	286	252
10.000-19.999	382	404	423	382	380	404	395	378
20.000-29.999	39	59	75	74	80	88	92	95
30.000-39.999	9	11	24	26	24	28	25	31
40.000-49.999	0	5	5	8	12	13	18	16
> =50.000	1	2	5	3	6	7	8	11

Analysér over udviklingen i struktur og produktion på lokalitetsniveau

De følgende analyser følger udviklingen på lokalitetsniveau i Danmark. For søer er den baseret på CHR-oplysninger, for slagtesvin er den baseret på Svineflyttedatabasen.

Søer pr. lokalitet

Lokaliteter med mellem 500-999 årssøer topper antalsmæssigt i 2010 med cirka 790 og falder herfra til cirka 682 lokaliteter i 2016. Det er kun lokaliteter med mere end 1.000 søer, som viser en stabil fremgang i antal.

Tabel 8. Antal lokaliteter med søer intervalopdelt. Alle lokaliteter med søer er medtaget uanset størrelse

År/antal søer/lokalitet	1-499	500-999	>=1.000	I alt
2002	8.824	357	69	9.250
2003	8.017	428	83	8.528
2004	7.100	531	97	7.728
2005	5.786	599	124	6.509
2006	5.072	624	136	5.832
2007	3.822	727	160	4.709
2008	3.263	745	181	4.189
2009	2.636	769	192	3.597
2010	2.139	787	219	3.145
2011	1.927	761	230	2.918
2012	1.685	740	235	2.660
2013	1.477	743	248	2.468
2014	1.127	735	263	2.125
2015	1.235	711	279	2.225
2016	1.099	682	290	2.071

Leverede svin pr. lokalitet

Lokaliteter, som leverer svin til et slagtested i Danmark, er i følge Svineflyttedatabasen faldet fra 8.305 til 5.884 fra 2009-2016. Ikke overraskende er det de helt små lokaliteter på mellem 1-2.499, som

lukker ned. Lokalteter, som leverer over 9.999 svin til slagtning, er en lokalitetsstørrelse i fremdrift, men har reelt ligget stabilt mellem 2014-2016. Der er ikke investeret meget i slagtesvinelokalteter siden finanskrisen i 2008, men med Moderniseringsstøtteordningen til slagtesvinestalde og bedre rammevilkår for svineproduktionen, som der er opnået med den nye landbrugspakke forventes en øget investeringslyst.

Tabel 9. Antal lokaliteter intervalopdelt som leverer svin til et slagteri i Danmark

År/leverede interval	1-2.499	2.500-4.999	5.000-9.999	>=10.000	Lokaliteter i alt, som leverer svin til slagtning Danmark
2009	5.318	1.680	1.181	126	8.305
2010	4.746	1.606	1.278	161	7.791
2011	4.329	1.612	1.327	186	7.454
2012	4.137	1.462	1.222	188	7.009
2013	3.489	1.391	1.239	210	6.329
2014	3.214	1.400	1.187	232	6.033
2015	3.459	1.243	1.172	249	6.123
2016	3.320	1.174	1.154	236	5.884

I tabel 10 er andelen af slagtninger baseret på lokalitetsstørrelser opgjort. Den viser, at cirka 64 % af landets svineslagtninger stammer fra lokaliteter med over 4.999 leverede svin i 2014 mod kun cirka 49 % i 2009.

Tabel 10. Lokalitetsstørrelsernes % andel af totalslagtninger i Danmark

År/leverede interval	1-2.499	2.500-4.999	5.000-9.999	>=10.000
2009	19,61	31,25	40,98	8,16
2010	17,92	28,62	43,04	10,42
2011	16,06	27,82	44,04	12,08
2012	16,12	27,17	43,67	13,04
2013	14,21	26,17	44,55	15,07
2014	14,27	26,45	42,74	16,53
2015	14,29	24,00	43,34	18,32
2016	12,64	23,80	44,79	18,78

Multi-site-analyse

Tilbage i 1990'erne begyndte man at anbefale at skille søer, smågrise og slagtesvin på hver deres lokalitet af hensyn til smittetryk, det vil sige et 3-site-produktionssystem inspireret af svineproduktionen i USA. Antal sites refererer i dette system til, hvor mange lokaliteter en gris opholder sig på fra fødsel til slagtning. Anbefalingen fra SEGES Svineproduktion i dag er at undgå, at søer og slagtesvin er på samme lokalitet. Under danske forhold og for at spare en grisetransport mellem lokaliteter er et 2-site-system oftest tilstrækkeligt for at opnå tilstrækkelig intern smittebeskyttelse. Smågrise flyttes enten ved fravæning eller ved cirka 30 kg fra so-lokaliteten.

Multi-site-analysen for integrerede bedrifter ses i tabel 11. Bedrifter med under 250 årssøer har oftest hele produktionen på en lokalitet. Når vækstdyrlokaliteter uden søer tælles med kommer de mindre integrerede bedrifter op på 1,26 lokaliteter pr. bedrift. Med mellem 250-999 søer pr. bedrift stiger so-lokaliteter fra 1,04 til 1,21 so-lokaliteter. De mindst integrerede bedrifter beholder oftest størstedelen af smågriseproduktionen selv, men med et stigende antal søer sælges 2/3 af smågriseproduktionen så leverede slagtesvin ud af maksimalt mulige ligger på mellem 23-34 %.

Tabel 11. Multi-site-analyse for integrerede besætninger opdelt efter bedriftsstørrelse søer

Bedriftsstørrelse søer	1-249	250-499	500-749	750-999	1000-1249	1250-1499	>= 1500	I alt
Integreret bedrifter antal	231	245	218	103	57	33	66	953
So-lokaliteter	231	255	242	126	78	51	137	1120
Øvrige lokaliteter uden søer	60	251	346	207	124	86	209	1283
Antal so-lokaliteter pr. bedriftstype	1,00	1,04	1,11	1,21	1,43	1,55	2,15	1,16
Antal lokaliteter pr. bedrift	1,26	2,07	2,70	3,23	3,54	4,15	5,24	2,52
Leverede af mulige slagtesvin, %	84	64	47	37	28	24	22	40

I sobedrift Multi-site-analysen i tabel 12 ses, at de specialiserede store sohold har færre lokaliteter end de integrerede sobedrifter. Dette er naturligvis, fordi de ikke behøver nogle slagtesvinelokaliteter.

Tabel 12. Multi-site-analyse for sobedrifter opdelt efter bedriftsstørrelse

Bedriftsstørrelse søer	1-249	250-499	500-749	750-999	1000-1249	1250-1499	>= 1500	I alt
Integreret bedrifter antal	36	138	177	87	60	35	68	601
So-lokaliteter	36	141	188	100	78	48	133	724
Øvrige lokaliteter uden søer	1	20	61	25	34	30	73	244
Antal so-lokaliteter pr. bedriftstype	1,00	1,04	1,11	1,21	1,43	1,55	2,15	1,16
Antal lokaliteter pr. bedrift	1,03	1,17	1,41	1,44	1,87	2,23	3,03	1,61
Leverede af mulige slagtesvin, %	1	2	2	2	1	2	1	2

I tabel 13 ses analysen af Multi-site for rene slagtesvinebesætninger. Der var 55 slagtesvinebedrifter, som ikke leverede slagtesvin til et af de større slagtesteder i Danmark. De er derfor ikke med i analysen i tabel 13. Den gennemsnitlige lokalitetsstørrelse vokser med antal leverede slagtesvin/bedrift om året. Det ses af tabel 13, at det gennemsnitlige niveau for leverede slagtesvin pr. lokalitet aldrig bliver højere end cirka 9.000 leverede/lokalitet. De store slagtesvinebedrifter er altså nød til at have produktion på ganske mange lokaliteter, for at opnå det produktionsomfang de har.

Tabel 13. Multi-site-analyse af slagtesvinebedrifter som funktion af slagtesvinebedriftens størrelse i leverede slagtesvin pr. år

Leverede pr. bedrift	1-2499	2500-4999	5000-7499	7500-9999	10000-19999	20000-29999	30000-39999	40000-49999	>= 50.000
Bedrifter denne Størrelse	307	334	269	148	223	59	18	13	8
Lokalitetsstørrelse i leverede									
1-2499	316	36	49	32	61	36	9	5	6
2500-4999	0	323	63	35	144	52	11	19	22
5000-7499	0	0	222	37	110	48	20	20	20
7500-9999	0	0	0	103	80	22	11	14	19
10000-19999	0	0	0	0	82	40	16	13	9
20000-29999	0	0	0	0	0	6	3	1	1
30000-39999	0	0	0	0	0	0	1	0	1
40000-49999	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Gns. lokalitet pr. bedrift	1,03	1,07	1,24	1,40	2,14	3,46	3,94	5,62	9,88
Gns. leverede pr. lokalitet	1.235	3.416	5.013	6.177	6.389	6.895	8.885	7.829	7.745

Prognosefremskrivning

Baseret på strukturreporten er der lavet en fremskrivning af svinebedrifter i 2026, det vil sige 10 år frem. Historisk har der været et fald i antal svinebedrift på mellem 6,7-7,5 % årligt, svarende til en halveringstid på mellem cirka 9-10 år på antal svinebedrifter. I periode 2008-2010 sås en større strukturudvikling end normalt muligvis i forbindelse med finanskrisen 2008-2009. De fleste år herefter viste en strukturudvikling, som var mindre end normalt. I perioden fra 2015 til 2016 forsvandt der som nævnt 11,7 % af svinebedrifterne, hvilket er højt i forhold til de gennemsnitlige årlige procentuelle fald. Den høje procentuelle sats for 2016 kan skyldes udskudt strukturudvikling, men kan også skyldes, at 2015 var et katastrofalt år for mange smågriseproducenter med flere konkurser til følge. Samlet set har strukturudviklingen i perioden 2006-2016 nok været noget hurtigere end normalt, hvorfor prognosefremskrivningen baserer sig på udviklingen set 2002-2016.

Tabel 14. Beregninger af årligt procentuelt fald via tidsperioder på antallet af svinebedrifter i Danmark i forskellige tidsperioder. Der er kildeskift fra år 2002 til SEGES definition af svinebedrifter, hvorfor tidsperioder er lavet under hensyntagen til dette

Ti årigt interval	Bedrifter start år	Bedrifter slut år	Årligt fald ved eksponentielt fald, %	Halveringstid i år
2002-2016	7.971	2.988	6,8	9,9
2006-2016	7.746	2.988	9,1	7,3
1991-2001	28.341	12.936	7,5	8,8
1982-1992	55.023	27.392	6,7	9,9

Hvis udviklingen måles på deciderede slagtesvinebedrifter eller bedrifter med søer, ses at udviklingen mod færre bedrifter har været størst i bedrifter med søer. Årsagen ligger nok i større stordriftsfordele ved mange søer på én lokalitet, samt det faktum, at mange slagtesvineproducenter også har været planteavlere.

Tabel 15. Historisk udvikling i procentuelt årligt fald i slagtesvinebedrifter og bedrifter med søer

Tidsperiode	Slagtesvinebedrift, %	Bedrifter med søer, %	Faktor forskel udvikling sobedrifter og slagtesvinebedrifter
2002-2016	3,9	8,6	2,2
2006-2016	8,7	9,4	1,1
1991-2001	4,7	9,3	2,0
1982-1992	5,4	7,3	1,4

Et bud for antallet af bedrifter i Danmark i fremtiden er et årligt procentuelt fald på 6,8 %, underopdelt med et fald på slagtesvinebedrifter på 5,65 % og 8 % årligt fald i bedrifter med søer. Primo 2026 er der således kun cirka 1.500 bedrifter tilbage mod de cirka 3.000 ultimo 2016. Fra primo 2017 til 2022 vil der med denne fremskrivning forsvinde 1000 svinebedrifter. Udviklingen kommer måske til at gå lidt langsommere, da mange bedrifter i dag er blevet meget store, og har mange lokaliteter. Der kan komme til at ske en opsplitning af nogle af de store bedrifter i forbindelse med salg/generationskifte i fremtiden.

Tabel 16. Prognose for bedrifter med slagtesvin alene eller bedrifter med søer. $t_{1/2}$ = halveringstid i år

Bedrifter	2002	2016	Årligt fald i % historisk	Prognose 2016-2026 for årligt fald, %	$t_{1/2}$ i år	2022	2026
Svinebedrifter i alt	7.971	2.988	6,8	6,80	9,8	1.958	1.478
Slagtesvinebedrifter	2.505	1.434	3,9	5,65	11,9	1.012	802
Sobedrifter	5.466	1.554	8,6	8,00	8,3	942	675

Konklusion

En sammenfatning af analyserne gives her.

Bedriftsantal analyse

- Antallet af bedrifter i Danmark forventes fortsat at falde frem mod 2026, hvor der forventes cirka 1.500 svinebedrifter i Danmark mod cirka 3.000 primo 2017
- Af de cirka 1.500 svinebedrifter, som forventes at forsvinde, vil cirka 1.000 forsvinde i tidsrummet 2017-2022
- Udviklingen mod færre bedrifter er fortsat størst i soholdet.

Bedriftstypeanalyser

- Procentandelen af totalslagtninger i Danmark stammende fra de rene slagtesvinebedrifter var 60,6 % i 2016. Rene slagtesvinebedrifters andel af totalslagtninger var 55,7 % tilbage i 2009
- I gennemsnit har de integrerede bedrifter cirka 40 % full-line-produktion af slagtesvin
- De specialiserede sobedrifter uden nævneværdig slagtesvineproduktion har cirka 47 % af landets søer primo 2017.

Lokalitetsanalyser

- Lokaliteter med mellem 500-999 årssøer topper antalmæssigt i 2010 med cirka 790 lokaliteter af denne størrelse og falder herfra til cirka 680 lokaliteter i 2016
- Det er kun lokaliteter med mere end 1.000 søer, som viser en stabil fremgang i antal
- De fleste slagtesvinelokaliteter i Danmark er relativt små. Selv bedrifter der leverer mange svin, gør det fra mange mindre lokaliteter på mellem 6.000-9.000 leverede svin pr. lokalitet.

Multi-site-analysen

- Sobedrifter er dem med færrest lokaliteter pr. bedrift. De mindste sobedrifter holder smågrisene hjemme på so-lokaliteten
- Når de integrerede besætninger vokser i antal søer øges Multi-site-graden også, hvilket er meget fornuftigt ud fra et sundhedsmæssigt perspektiv
- De store slagtesvinebedrifter må tage et stort antal lokaliteter i brug for at opnå deres årlige produktionsomfang.

Referencer

[1]	2017. Danmarks statistik. DST HDYR1. www.DST.dk
[2]	2017. Udtræk fra CHR-registret, SEGES primo 2017
[3]	2017. Landbrug & Fødevarer samt Landsforeningen af Danske Svineproducenter. Udtræk fra Svineflyttedatabasen fra 2009 til 2016.
[4]	Helverskov O. (2016): "Landsgennemsnit for produktivitet i svineproduktionen 2016". Notat nr. 1716, SEGES Svineproduktion.

Aktivitetsnr.: 7440 1731

//TOG//

Tlf.: 33 39 45 00

svineproduktion@seges.dk

Ophavsretten tilhører SEGES. Informationerne fra denne hjemmeside må anvendes i anden sammenhæng med kildeangivelse.

Ansvar: Informationerne på denne side er af generel karakter og søger ikke at løse individuelle eller konkrete rådgivningsbehov.

SEGES er således i intet tilfælde ansvarlig for tab, direkte såvel som indirekte, som brugere måtte lide ved at anvende de indlagte informationer.